

Forberedelse til Universitetet ad denne Veie. Man har fundet, at, naar man sammenlignede dette med den ringe Sum, som aarlig blev anvist til at befordre Dannelsen ad andre Veie, var heri indeholdt et Misforhold, som man maatte være betænkt paa at have; og dertil havde man meent, at Sorø Academies Fonds vilde blive af stor Vigtighed. Da nu en saadan Tanke foresvævede os, syntes det os rimeligt, at man ikke uden nogen særdeles Nødvendighed burde svække de Fonds, som man havde tiltænkt en saadan Bestemmelse. Derfor har Udvalget, skjøndt Sorø Academie er opført i Finantsloven med et ikke ubetydeligt Overskud, dog troet at burde anvende det samme Sparommeligheds-Hensyn her, som paa alle andre Steder; og Udvalget har ligeledes troet at burde modsætte sig, at det Tilskud, som det lærde Skolevæsen kunde behøve, skulde komme fra Sorø Academie. Hvad Communitetet angaaer er det af den høitagtede Minister allerede bemærket, at det tidligere har maattet gjøre Tilskud, som ligge dets oprindelige Bestemmelse noget fjern. Jeg vil tillade mig at gjøre opmærksom paa, at denne Anvendelse, som Udvalget har foreslaaet af en Deel af Communitetets Overskud, maatte er den, som ligger nærmest af alle de Anvendelser, Communitetets Midler tidligere have faaet. Det vil være Thingets ærede Medlemmer bekjendt, at der i den senere Tid er foretaget en Reform i Underviisningen ved de lærde Skoler, hvorved det første Studereaar, som hidtil blev tilbragt ved Universitetet, nu er henlagt til de lærde Skoler; derved faae altsaa de lærde Skoler en temmelig forøget Byrde, medens Universitetets Fonds slippe for en Deel af den Byrde, som tidligere hvilede paa den, og Communitetet synes derfor at maatte kunne være istand til at give sit Bidrag til at bære den Byrde, som en Overførelse af det første Studereaar fra Universitetet til de lærde Skoler har bevirket; og det har været Udvalgets Motiv eller den Tanke, som har foresvævet i det Mindste en Deel af Udvalgets Medlemmer, idet det har gjort denne Indstilling, at dersom en saadan Underbalance skulde dækkes, da burde den helst dækkes af Communitetet.

Minister **Clausen**: Jeg vilde udbede mig

Thingets Opmærksomhed for et Par Diebliske, for at fremføre nogle Bemærkninger med Hensyn til det her sidst omtalte Punct. Naar Udvalget er afvejet fra Udkastet med Hensyn til Tilveiebringelsen af de Penge, der skulde dække Underbalancen for det lærde Skolevæsen, idet Udvalget har foreslaaet, ikke at tage dette Beløb fra Sorø Academies Midler, men fra Communitetet, saa forekommer det mig, at Grunden hertil kun kan være en af to: enten maa den søges deri, at den sidstnævnte Stiftelse, Communitetet, kunde siges at staae det lærde Skolevæsen nærmere end Sorø Academie; eller, dersom dette ikke forholder sig saaledes, maatte Grunden søges deri, at Evnen til at yde den fornødne Hjælp var rigeligere tilstede hos Communitetet end hos den førstnævnte Stiftelse.

Hvad nu det første Punkt angaaer, da har, som alt bemærket af Cultusministeren, de foranstte Midler oprindelig været bestemte til den opvoksende Slægts Underviisning og Dannelse, og hertil ere da disse Midler ogsaa nu atter førte tilbage; derimod har Communitetet været bestemt til Understøttelse udelukkende for de Studerende ved Universitetet. Denne Grændse er vistnok, som bemærket, ofte overfædet, baade fordi Communitetets Midler efterhaanden bleve saa betydeligt større, at de hverken kunde eller burde passende anvendes alene til trængende Studerendes Understøttelse, og tillige fordi de Fordringer, som maatte gjøres i Tidens Løb ved Universitetet, baade med Hensyn til Lærereposterne og med Hensyn til videnskabelige Samlinger af forskjellig Art, efterhaanden steg i en saadan Grad, at de ikke kunde opfyldes paa nogen Maade, uden ved betydeligt forøgede Pengekræfter. Det maatte da ligge aldeles nær at tye til Communitetet; thi, efter hvad der er bleven anført, havde dette netop det Formaal, at komme de ved Universitetet Studerende tilgode. Naar der nu altsaa spørges, hvilken af disse 2 Stiftelser der staaer det lærde Skolevæsen nærmest, da seer jeg ikke, hvorledes det kan siges, som Udvalget har sagt, at Communitetet, som er oprettet til Bedste for de Studerende, snarere synes at kunne afgive en Sum til Bedste for de Børns Dplærelse, som forberede sig til Universitetet.